

Íslandstíðindi

Amerik. hermegin veksur í stórum. Í seinastu viku lógu 2 umleið 20 tús. t. stórir, amerikanskir damparar og lossaðu íslingsamboð í Reykjavík, m. a. bílar, traktorar, tanks og flogfór.

Somuleiðis kom amerik. hermannaskip við 700 hermonnum í farnu viku. Tað sigst, at alt í alt eru nú 10.000 hermenn í Íslandi.

Í Rangvallasýslu á Suðurlandinum verður bygt eitt stórt flugvupláss. Nærhendis Reykjavík letur hervald-ið byggja nýggja, stóra havn. Fleiri hundræð Íslendingar arbeiða hjá Amerikunum.

Ofta eru harðir samanbrestir millum Amerikunum og Íslendingar. Tað er einki óvanligt at tíkið verður til knívin, og úrslitið er, at fleiri eru meir og minni meinslaðir. Alostast er tað konufólk, ið er orsök til bardagarnar.

Fyrr hevur verið latið ta trídupulta fyri ein dollar á svartamarknað, men nú eru so nógvir dollars í Reykjavík, at teir fara fyri dagspris.

★

FISKIVINNAN

Trolararnir eru allir til veiðu. Meginparturin av fiskinum verður saltaður, landaður og tilgjórdur í Íslandi. Hetta gevur almikið av arbeiði.

So nógv fiska bátarnir í Vestmanna eyjum, at tað er einki óvanligt, at skúlarnir eru afturlatnir, so at lærarar og hønn kunnu taka lut í fiskaarbeiðinum.

Livilíkindini batna í hvørjum, men enn er vánaligt. Vörrurnar eru ovur-dýrar og arbeiðið lítið.

Nærhendis Reykjavík eru teir í ferð við at gera eina stóra, nýmótans verk-smíðju til handilstöðframléiðslu.

★

POLITISK

Sagt verður, at javnaðarmaðurin Asgeir Asgeirsson hevur góðar møguleikar at verða valdur til forseta. Nógvir Sjalvstýrismenn væntast at velja hann, orsakað av, at forseta-evni terra, Gisli Sveinsson, hevur sagt seg úr flokkinum. Sigurður Norddal, professari, ið er sendimaður í Keypmh. er eisini uppstillaður, men Íslendingar vilja heldur hava hana verandi í Danmark, har hansara hövuðsarbeiði í lötuni er at fáa tey gomlu íslensku handritini aftur til Íslands.

Valevnið hjá kommunistunum er skaldið Halldór Kiljan Laxness.

Íslenska stjórnin hevur fingið hvast mótmæli úr Onglandi í samband við viðkanina av sjómákinum.

★

NÝGGJUR BJARGINGARBÁTUR

Vestmannaeyjar.

Í vetur var álagt, at allir bátar yvir 20 tons skuldu hava bjargingar-bát, og á motorbátum frá 20—70 tons er nú tikið í brúk ein nýggjur bjarg-ingarbátur. Hann er av gummi og vigar bert 50 kg. Tá ið hann ikki verður brúktur, kann hann goymast í einari kistu, ið er einans ½ kubikm. Bátarnir hava eina flösku við kompressaðri luft ið kann blásast úr við at trýsta á eitt handtak. Hertil hava teir eina handpumpu. Bátarnir eru afturlættnir. Uppi teir kann komast frá báðum síðum. Inni í teimum er líka fjálgel sum í einum húsi.

12. apríl gekk ein bátur burtur her. Hann fekk ein brotasjógv og varsokk-in 15 min. aftaná, 6 av 8 monnum vórðu bjargaðir við gummibátinum. Ein av monnum sá teir ongan tíð aftur, tá ið hann datt fyrri borð í megin sum bjargingarbáturin ikki var og

kundi sostatt ikki bjargast. Hin mann-in sá teir ongan tíð aftaná, at teir hövdu fingið brotasjógv. Tað er vanlig uppfatan, at einki annað bjarg-ingarfar kundi havt bjargað monnum um í hesum förinum. Báturin sjálvur fór so illa av sjógvinum, at einhvör annar bjargingarbátur vildi verið burtur ella farin í sor. Hesir bjarg-ingarbátarnir vórðu í senasta heims-bardaga gjördir til flogföri.

Munn- og kleyva-sjúkan

Henda ringa sjúkan er nú í aftur-gongd í Danmark, og tey tiltøk, sum hava verið fyrri at forða henni at sleppa inn í Føroyar, kunna vónandi so við og við takast av. Sumt er longu treytalest frígivið til innflutnings, nevniliga: Grönmeti (tó ikki epli), allar fruktir, avskornar blómur og alt, sum kókað ella bakað er.

Undir treytaðum innflutningi er: Saltkjöt, ferskt kjöt, tál, egg, korn-og mjólvörur, hadilsfóður, ókókaðar pylsur og flesk, livandi plantur og epli.

Heilt forboðið at flyta inn er: Livandi djór, hoyggj, hálmur, brúktir sekkir, húðir, skinn, ull og seyðar-hövd. Tó kann landsstýrið geva loyvi, um serlig orsök er til tess.

Tað kom tí ógvuliga datt við, tá tað fyrri kortum frættist, at sjúkan, sum leingi hevur herjað í Onglandi, nú knappliga var kyknað upp í Skotlandi, har hon annars ikki hevði verið sædd síðan juli í fjór og tá bert stak tilfelli. Fimm tilfelli hava verið á eydstursiðni av Skotlandi síðan 13. apríl og hin 26. apríl kom so eisini eitt um Aber-deenleiðina, eitt »tilfelli« merkir her ikki eitt stakt kratið, men eina heila innstöðu. Niggju greiðskap eru nú av-stongd undir serligari umsjón, og tað umfatar alt strekkið frá Leith-leiðini og til langt norð um Aberdeen. Sjalv-andi gera teir, hvat gerast kann fyrri at forða spjading av smittuni, men tað er ringt við at gera, óroknilig sum sjúkan er.

Eins og vit kunna hóma vón um at sleppa undan teimum keðandi tiltök-unum, sum verið hava í innflutning-inum úr Danmark — eins eyðsæð er, at vit mega vera ógvuliga varin fyrri ikki at fáa sjúkuna úr Skotlandi ella Onglandi, hvar 65 nýggj tilfelli hava verið síðan 6. apríl.

Vit hava nógv skip, sum sigla millum Skotland og Føroyar, og eg skal við hesum reglum minna á, at tær reglur, sum eru fyrri innflutningi úr Danmark, eisini eru í gildi fyrri Skotland og Ongland. Tað kann ikki nóg álvarsamt innprentast sjómonnum okkara, at teir mega vera ansnir við, hvat teir föra við sær higar. Einku av hesum fyrst í greininu nevnda er teimum loyvt at taka við sær uppá land uttan loyvi.

Hundar eiga ikki at ganga leysir og allarminst á bryggjunum. Sum kunnu-ugt er tað politiforboð móti tí.

Seyðurin eigur at verða hildin burtur frá húsum, helst í teimum pláss-um, har farmaskip koma. Nú, tað fer at grógva, skuldi hetta komið mestsum av sær sjálvum. Fólk, sum ikki hava verið her í landinum minst 3 mánað-ir, eiga ikki at fáast við kratið, fjós ella fóður.

Vit verða illa fyrri, um sjúkan skuldi komið higar, og bestu ráð munnu vera at royna at forða henni at »sleppa uppá land«. Hetta kann einans eydu-ast, um eftiransað verður, at tær inn-flutningsreglur, sum eru í gildi, verða fylgdar. Hetta er hvønn mann skylda.

Carl Johan Bech djóralekni.

kvinnan

✱

Mammudagurin 11. mai.

Í gjár var mammudagurin. Kring heiminn verður ein slíkur dagur hildin. Hann byrjar við, at mamman fær drekka á songina og ofta nakrar blóm-ur eisini, og síðan hjálpast öll at bæði við rudding og matgerð, so tað skal verða so lætt sum møgulegt fyrri mammuna henda dagin.

Hvussu nógv mundi minnst til mammudagin í okkara landi?

Kvinnufelagið í Havn

hefur fund í Losjuni kl. 8½ stundis-liga. H. J. Jacobsen, landbúnaðarråd-gevani, flytur røðu um urtagarðsbrúk.

Yvirklassapolitikkur

Einaferð tá ið tollur varð lagdur á vörur upplýsti Landsstýrið, at pen-ingurin, sum inn fór at koma við hes-um tolli, skuldi verða til at niður-seta prisin á öðrum vörum við.

Hetta ljóðaði ikki so illa; men vit eru vanir at hoyra vörur orð, sum tí-verri hava víst seg einans at vera tómt orð og vörur lyfti fyrri atkrógva kald-an ognakn veruleika, sum einki hevur við tey fögru lyftini at gera.

Skattur og tollur, tollur og skattur er og verður álagdur og nívir tungt á húsarhaldið hjá fátækum fólk. Tað er veruleikin.

Hini lyftini um, at ein partur av inntökunum skal verða nýttur sum studningur til at lækka aðrar vörur-prisir við, er einsog at geva óvitum sukmola fyrri at fáa tey at tagna.

Einaferð var talað um formúguskatt. Tá var róp og geylan á kapitalista-blóðunum, tað mátti ikki henda, at skattur skuldi verða lagdur á formúgur. Hetta vildi pína smámenningar sum ongar formúgur eiga.

Men tollur á mat og klæði, sum fólk nýta, skal verða latið sum stud-ningur til stórböndurnar — er eisini fyrri at verja tey fátæku.

Hví siga teir ikki, at teir skulu selja »Smirile«, fyrri at Suðuroyingar skulu

TÚNATOS

Mikkjal:

Jógvan Kjölbro er annar maður enn teir, sum fyrr stýrdu Sjóvinnubank-anum. Hann dugir at siga kortane, tað dugdu hinir ikki. Nú fær Fólka-flokkurin nokk álít aftur millum fólk. Tað er rætt, sum Kjölbro sigur, at Sjóvinnubankin er ikki leikutoy ella ævintýr. Ja, ævintýr var tað, ið Kjöl-bro segði.

Tummas:

Statt onkuntíð og halt munnin saman. Var tað ikki tú, ið fyrri nókrum árum síðan segði, at Fólkaflokkurin var so ófóru, tí Sjóvinnubankin hjálpti so væl. Nú sigur tú, at alt hevur verið ævintýr.

Mikkjal:

Nei, nei, eg havi einki sagt um nøk-ur ævintýr; men tað var harra Kjöl-bro, ið segði tað.

Tummas:

Jógvan Kjölbro og tú kunnu báðir roknast fyrri eitt nummar. Tit hava báðir sagt, at tilkur maður sum Thor-stein Petersen var ikki í verðini, og tann, sum annað segði, var landasvik-jari. Nú siga tit, at alt var ævintýr. Eg meini, at Fólkaflokkurin er eitt ævintýr, og tað hevur hann altíð ver-ið. Tit hava nýtt veljararnar sum leikutoy, og fólk hava verið tápulig nokk at lata seg nýta sum leikutoy.

Sámal Pætur

Felagið hevur nú o. u. 120 limir. Kost-naðurin er tær krónur um mánaðin.

Nýtt slag av sokkum.

Úr Sveys er komið nýtt slag av sokkum. Teir eru gjördir av nylon og »kreppaðum« silkitráði. Hesin silki-tráður er vovin soleiðis, at sokkarnir siggja heilt smár út, tá teir ikki eru á beininum, men tá ið ein letur seg í teir, víðkast teir. Prisurin á teimum er í Danmark 30 kr., men teir sigast at vera sterkari bæði enn nylon og perlon. Til okkara eru hesir sokkar ikki komnir enn.

Skjúrt við skarði.

Her í Havn eru nógv skjúrt at siggja við skarði í, men til tær, ið brúka tey, eigur at verða sagt, at undirkjólni má ikki siggjast. Eisini krevja hesi skjúr-tini eitt vakurt gongulag.

fáa betri samband við aðrar oyggjar? — Jú, hava teir ikki roynt eisini at billa fólk hetta inn? Jú, sanniliga hava teir roynt tað. Teir halda, at fólk eru so góðtrúgvín, at teir kunna fáa tey at trúgva, at teir stæða allari havnagerð í Føroyum fyrri at fremja útróðurin og livilíkindini í heila tíkið.

»Dagblaðið« sigur, at Fólkaflokkur-in doygr aldri, tí tað eru nógur fólk í Føroyum, sum hoyra heima í Fólka-flokkinum, tey kunna onga aðrastaðni fara — tí tey trívast ongastaðni uttan einans í Fólkaflokkinum.

Spell bara, at »Dagblaðið« ikki sig-ur okkum, hvussu mong tey fólkini eru, og hví tey ikki kunna trívast uttan einans í Fólkaflokkinum.

Stórböndur, heilsólumeann, stór-keypmenn og sakførarar trívast onga-staðni uttan í Fólkaflokkinum — ella kanska eisini í Sambandsflokkinum.

J. H. Danbjörg.

Føroyar undir kreppuni

Tað er eyðvitað, at tá so nógvur peningur er søplaður burt, sum vit hava frætt frá seinnu árinu, má sviða, har lítið var frammanundan, tí tey, ið minst hövdu, verða tey, ið skulu gjalda mest av hallinum, tað svitast ikki.

Men hetta er ikki alt. Vit liva undir so ringum viðurskiftum til lánslíkindi her á landi, at enn kundi landið reitt öll síni skip út í öllum góðum og haft tókna pening aftur um vit hövdu bert 2½ av teim lánkeldum, teir hava í Danmark, at oyst av.

Eitt dømi vil greiða hetta:

Um maður byggir hús her við virði 27.000 kr. fær hann í bestu líkindum í láni 10.000 —

altsó skal hann eiga sjálv-ur 17.000 —

Í Danmark fær maður, ið byggir eina tílik hús

fyrst sparikassalan 10.000 kr.

síðan rentufritt statslán ... 10.000 —

og skal eiga sjálvur 6.400 —

t. v. s. honum nýttist 10.000 kr. minni

pening har enn her at byggja sær hús

fyrri og hevur ikki meira at rinda í

rentum og avdrátti enn tað sama.

Ætla vit tey hús, ið eru undir al-

mannametani (matrikul) her á landi til

2000 og hvørt av hesum kundi loyst í

statsláni 10.000 kr. eru hetta 20 mill.

kr.

Henda pening eiga vit at tinga okk-

um heim til Føroya nú, so vit kunnu

sloppi undan tí nivandi rentubyrði, ið

samfelagið illa risur undir aftaná hin-

ar bakkrestirnar.

+